

Reactie op: Het korte trieste leven van Femmegien Veenhof

In Kerspelstokkies nr. 44 trof ik tot mijn verrassing bovengenoemd artikel aan van de hand van Henk Luning. Zelf ben ik een poosje geleden ook begonnen enig onderzoek te doen naar Femmigje Veenhof, wat nu dus kan rusten. Over het geplaatste artikel wil ik het volgende opmerken.

Luning schrijft dat Trijntje Jacobs in 1828 is ondergebracht bij Jan de Blaauw in Nijensleek, waar zij op 18 mei 1825 bevalt van haar dochter, waarna zij in een kamer van de diaconie in Vledder komt. Het vermelde jaartal 1828 kan niet juist zijn want dat jaar moet voor 1825 liggen!

Verder vermeldt Luning dat Femmigje na het overlijden van haar moeder alleen op de wereld staat. Dat is niet helemaal juist want zij heeft namelijk een (half) broer. Deze is boerenknecht in Wapserveen en acht en een half jaar ouder dan zij is. Of de twee veel contact met elkaar hadden moet worden betwijfeld.

Voordat Trijntje Jacobs op 18 mei 1825 bevalt van haar dochter Femmigje, heeft zij op 10 november 1816 al een zoon gekregen die ze de naam Jacob geeft. Zijn vader is, evenals de vader van Femmigje, onbekend. De 21-jarige arbeider Jan Egberts Klaver en de 24-jarige boerenknecht Lambert Wanningen, beiden uit Vledder, gaan pas op 14 december met het kind (dat ze moeten tonen), dus ruim een maand na zijn geboorte, naar de schulde van Diever om aangifte te doen. Zij verklaren dat de moeder, Trijntje Jans, in Vledder woont en in de ongetrouwde staat verkeert.

Het is niet bekend welke reden er moet zijn geweest waarom de geboorteaangifte zo laat plaatsvond. Ook is onbekend waarom de aangifte in de gemeente Diever is gebeurd en niet in Vledder, de geboorteplaats van Jacob.

Trijntje Jans, de moeder van Jacob, is dezelfde als Trijntje Jacobs, de moeder van Femmigje. Dit blijkt uit de huwelijksakte van Jacob Veenhof met Liebe Pothof op 25 juli 1840 in Havelte, waarbij de bruidegom een akte van bekendheid overlegt die is opgemaakt door notaris Sluis te Vledder, vermeldende dat Trijntje Jans en Trijntje Jacobs een en dezelfde persoon is.

In 1845 komt Femmigje in dienst bij Christiaan Nieuwenhuis. Hij is in 1815 in de gemeente Groningen geboren. Vóór 1824 verhuist hij met zijn ouders naar Vledder. Op 24 april 1843 is Christiaan boerenknecht in Wapserveen als hij in Havelte trouwt met de eveneens in Wapserveen wonende dienstmeid Aaltje Knol. Na hun huwelijk zal het echtpaar zich als zelfstandig landbouwer in een boerderijtje in Wapserveen

No. 514.

Den *Dreentwintigsten Augustus* Achttien
honderd zes en veertig, zijn voor ons ondergeteekende Ambtenaar van den Burgerlijken Stand
der Stad GOUDA, verschenen: *Dirk van Brummelen oud negenentwintig*
jaren geemployeerde in de gevangenis voor veroordeelde
vrouwen en Jan Felix, oud Sesentachtig jaren, hellebaardier,
dier, zijnel geen bloedverwanten van de overledene,
beiden ————— *wonende alhier; welke ons verklaard hebben; dat*
op den *eenentwintigsten dezer* maand des avonds
— — — — — *ten* — — — — — *ure, in het huis* — — — — — *van de gevangenis* —
geteekend letter *L* numero *veertwintig* — — — — — *in den ouderdom*
van *eenentwintig* jaren — — — — — *is overleden: Femme*
gien Veenhof, dienstbode, geboren te Wijpendijk,
laatst woonachtig te Wapserveen, provincie
Drenthe, ongehuwd, dochter van Sijntzj Jacob
Veenhof, overleden. — — — — —
Waarvan is gemaakt deze akte, welke na behoorlijke voorlezing door ons en de declaranten
is geteekend.
Dirk van Brummelen J. Felix *Meent Amstels*

hebben gevestigd. Per 1 mei 1851 verhuist het gezin van Christiaan Nieuwenhuis naar Leggeloo (Dwingeloo).

Luning noemt als overlijdensdatum van Femmegien Veenhof 12 augustus 1846. Dit moet zijn 21 augustus 1846 wanneer ze 's avonds om 10 uur overlijdt in de vrouwengevangenis in Gouda. De aangifte van overlijden bij de Burgerlijke Stand in Gouda gebeurt door Dirk van Brummelen, employé in de gevangenis voor veroordeelde vrouwen en Jan Felix, hellebaardier (bewaker).

Jakob de Weerd

Bronnen:

alledrenten.nl; wiewaswie.nl; zoekakten.nl; Bewoners en Huizen van Wapserveen; In het boek "Bewoners en Huizen van Wapserveen" is vermeld dat Christiaan Nieuwenhuis en Aaltje Knol in 1849 op het adres Oosteinde 56 wonen.

In Gouda is in die tijd de enige vrouwengevangenis die dan in ons land bestaat. Deze werd in 1837 gevestigd in het voormalige Sint Catharinaklooster aan de Groeneweg, dat sinds 1611 was ingericht als tuchthuis.

